

Obraćanje Visokog predstavnika Paddyja Ashdowna povodom zatvaranja Jedinice za provedbu statuta

Zahvaljujem svima što ste danas ovdje.

Danas nam nije namjera obilježiti završetak nego trenutak tranzicije procesa ujedinjenja u Mostaru.

Jedinica za provedbu statuta zatvara se nakon skoro 2 godine rada. Međutim, njezino zatvaranje ne znači prestanak angažiranja međunarodne zajednice; to ne znači da OHR neće nastaviti pružati potporu i nadzirati proces ujedinjenja. Najveći dio stručnog rada Jedinice za provedbu statuta bit će prenesen OHR-u Jug. Oni će, pod vodstvom Anatolija Viktorova, ostati uključeni u ovaj proces. OHR Jug će nastaviti tamo gdje je Jedinica za provedbu statuta stala. A ja ću osobno i dalje biti uključen u taj proces.

Želim zahvaliti Jedinici za provedbu statuta, Gradskom vijeću, političkim čelnicima i građanima Mostara za sav njihov naporni rad koji nam je omogućio da dođemo do trenutka kada Jedinica za provedbu statuta može predati svoju ulogu.

Ljudi me pitaju 'zašto sada'?

Pa ne samo da su se u posljednje dvije godine desile važne promjene za Grad Mostar, već je došlo i do važnih promjena za BiH. 25. studenoga, na Dan državnosti BiH, povjerenik Rehn otvorio je u Vijeću ministara pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju.

To je povijesni događaj: 10 godina nakon završetka rata BiH je doživjela transformaciju; i to takvu da je EU dala potporu za

početak pregovora o stabilizaciji i pridruživanju koji će BiH konačno dovesti do punopravnog članstva u EU i suvereniteta.

On obilježava i prekretnicu – međunarodna zajednica više ne može raditi posao političara BiH. BiH ulazi u novu fazu. Nju će obilježiti promjena u angažmanu međunarodne zajednice, a čelnici u BiH preuzet će veću odgovornost i pokrenuti inicijativu za provođenje reformi od kojih će koristiti imati građani BiH, te će se pobrinuti da proces pregovora o stabilizaciji i pridruživanju ide naprijed.

To je odgovor na pitanje zašto sada. Zbog toga što OHR ne može BiH odvesti u Europu; to mogu samo političari BiH. I zbog toga što OHR ne može obnoviti duh Mostara; to mogu samo građani Mostara i njihovi izabrani predstavnici.

Ja sam svjestan da postoji mogućnost da taj veliki napredak postignut do sada malo oslabi; ili da se u budućnosti napredak ne postiže tako brzo. Ali to nije razlog da se OHR nastavi duboko uključivati u posredovanje u postizanju sporazuma koje mostarski političari trebaju postizati sami. To je posebno važno u svjetlu otvaranja pregovora o stabilizaciji i pridruživanju, prilikom kojih BiH Europi mora pokazati da je sposobna ostvariti konkretan napredak u planu reformi bez intervencije međunarodne zajednice.

Ja ne kažem da je u procesu provedbe statuta postignuto sve. Imajući u vidu tešku povijest Mostara nitko se nije pretvarao da će potrebne promjene uslijediti brzo ili lako i to je zaista bio dug i naporan put. Svi znamo da još uvijek ima pitanja koja treba riješiti, posebno kad su u pitanju nazivi ulica, HRT i kulturna središta. Ali ta pitanja se sada moraju rješavati postizanjem kompromisa između mostarskih političara, a ne intervencijom Visokog predstavnika.

Međutim, ne trebamo potcjenjivati ono što je postignuto. Preostala pitanja su iznimka. Želim samo napraviti jedan kratak pregled onoga što smo postigli.

- Nekadašnje gradske općine i vijeća zamijenila je jedinstvena gradska vlast;
- Od ljeta 2004. postoji zajednički gradski proračun, a od listopada demokratski izabrano Gradsko vijeće koje je u prosincu prošle godine izabralo gradonačelnika uz međustranačku podršku;
- Tri četvrtine procesa imenovanja državnih službenika su dovršene, s ciljem postizanja što većeg mogućeg balansa u odnosu na popis pučanstva iz 1991. na kraju tog procesa;
- Gimnazija je obnovljena i u njoj nastavu pohađaju djeca svih nacionalnosti iz svih dijelova grada;
- Premještanje 5 federalnih ministarstava u Mostar je u tijeku, a OHR, kako se vidi iz tiska, aktivno radi na tom procesu;
- Obnova Pravoslavne crkve počela je ljetos, i naravno, UNESCO je Stari most uvrstio na listu svjetske baštine;
- Mostar sada ima jednog gradskog pravobranitelja i jedan centar za socijalnu zaštitu, vatrogasnu službu, civilnu zaštitu, staračke domove, te čak i udruženja umirovljenika. Zračna luka u potpunosti funkcionira kao multietnička ustanova koja velikom brzinom proširuje svoje poslovanje, a čak su i uredi Crvenog križa najavili ujedinjenje tijekom sljedećeg mjeseca;
- Impresivna je i lista obnove infrastrukture na kojoj se nalaze javne zgrade, ceste, zračna luka, aneks VII. i Lučki most;
- Rast ekonomskog razvitka – pitanje *Aluminija* riješeno je na federalnoj razini, što je pružilo mogućnost za budući razvoj lokalne industrije;
- Osnovani su multietnički odjeli Gradske uprave i druge institucije širom grada u kojima se osoblje imenuje na temelju zasluga.

Sada postoji jedna ogromna potreba da svi vi zajedno nastavite taj posao kako biste stvorili održivu budućnost.

Prošloga tjedna sam klubovima vijećnika u Gradskome vijeću dao vrlo jasnu poruku da sada kad je BiH započela proces pridruživanja ja nisam spreman koristiti svoje ovlasti da bih intervenirao u pitanjima koja trebaju i moraju riješiti domaći politički čelnici. Svi čelnici, u oporbi i na vlasti, imaju jasnu odgovornost u postizanju kompromisa o neriješenim pitanjima i oni sami moraju ponijeti taj teret.

Ne želim reći da će skora budućnost biti laka. Mostar je izložen istim financijskim i političkim pritiscima i problemima kao i ostatak zemlje. Proračun za 2006. zahtijeva velike kompromise, a veliki dio teškog posla još treba obaviti.

Ja sam uvjeren da građani Mostara mogu uspješno nastaviti s dovršetkom procesa ujedinjenja. Upravo smo zalaganjem, odlučnošću i duhom građana Mostara postigli ovako puno.

Mostar je grad velikih mogućnosti: Mostar bi mogao postati generatorom razvitka ekonomije u BiH koji će privlačiti strana ulaganja i turiste. Ali o građanima Mostara i političarima koje oni biraju ovisi kada će ta prilika biti iskorištena i koliko brzo će se te mogućnosti ostvariti.